

**RIKTLINJER
SERVERINGSTILLSTÅND**

Upprättade 2017-10-11
Fastställda av socialnämnden 2017-10-31 § 203
Diarienummer SN.2017.263

Innehållsförteckning

- 1. Syftet med kommunala riktlinjer för serveringstillstånd*
- 2. Varför krävs serveringstillstånd?*
- 3. Konkurrens på lika villkor*
- 4. Kommunens informationsskyldighet*
- 5. Allmänna bestämmelser om försäljning av alkoholdrycker*
- 6. Ansökan och handläggning*
- 7. Beslutsfattare och beslutsgång*
- 8. Remissyttranden*
- 9. Ansöknings- och tillsynsavgifter*
- 10. Krav för att få serveringstillstånd i Örkelljunga kommun*
- 11. Kunskapskrav*
- 12. Ansvar och kunskap för personal på serveringsstället*
- 13. Köskrav och matutbud*
- 14. Serveringstider*
- 15. Uteserveringar*
- 16. Gemensamt serveringsutrymme*
- 17. Ordning och nykterhet*
- 18. Villkor vid meddelande av serveringstillstånd*
- 19. Olägenheter på grund av serveringsställets belägenhet eller andra skäl*
- 20. Marknadsföring och prissättning*
- 21. Kryddning av snaps*
- 22. Alkoholservering till allmänheten eller till slutna sällskap*
- 23. Tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten*
- 24. Tillfälligt utökade serveringstider*
- 25. Pausservering*
- 26. Tillstånd för catering*
- 27. Provsbakning*
- 28. Kommunens tillsynsverksamhet*
- 29. Sanktioner*

1. Syfte med kommunala riktlinjer för serveringstillstånd

Syftet med kommunala riktlinjer är att skapa en grund för likabehandling av ansökningar av serveringstillstånd inom Örkelljunga kommunen. Det innebär att alla ansökningar inom ska behandlas efter samma kriterier.

2. Varför krävs serveringstillstånd?

Alkohollagen (2010:1622) är en skyddslagstiftning som innefattar bestämmelser om när, var och hur alkoholservering får ske, vilket innebär att den finns för att begränsa alkoholens skadeverkningar. Alkohollagen har sin utgångspunkt i ett folkhälsoperspektiv som har företräde framför företagsekonomiskt och näringspolitiskt hänsynstagande. Det innebär att den svenska alkoholpolitikens mål är att främja folkhälsan genom att minska alkoholens medicinska och sociala skadeverkningar. Det är ingen självklar rättighet att få tillstånd för servering av alkoholhaltiga drycker.

Servering av alkoholdrycker till allmänhet som till slutet sällskap kräver tillstånd från kommunen. Alla former av tillhandhållande av alkoholdrycker mot betalning, oavsett hur betalningen ser ut, räknas som servering. Exempelvis om det ingår alkoholdryck som en del

av ett arrangemang med entré- eller deltagaravgift så är det också fråga om servering som kräver tillstånd.

Det behövs dock inget serveringstillstånd om samtliga tre punkter nedan är uppfyllda samtidigt vid ett arrangemang:

- Servering sker vid ett enstaka tillfälle för i förväg bestämda personer,
- Serveringen anordnas utan vinstintresse och medför inte andra kostnader för deltagarna än kostnaden för inköp av dryckerna,
- Serveringen anordnas i andra lokaler än sådana där det bedrivs yrkesmässig försäljning av alkohol eller lättdrycker.

Uttrycket ”utan vinstintresse” betyder att det inte får finnas ett vinstintresse av något slag, vare sig från dryckerna eller från någon annan del av arrangemanget. Det betyder vidare att det inte heller kan finnas ett syfte att skapa goodwill. Inget kommersiellt syfte får finnas, utan det kan enbart vara fråga om ett helt privat arrangemang. Det innebär också att ett sådant arrangemang inte kan marknadsföras till allmänheten.

3. Konkurrens på lika villkor

Ett konkurrenskraftigt krog- och restaurangliv utmärks av ansvarstagande, såväl på krogen som mot samhället i stort. God etik och moral ska råda. Svarta pengar, svartjobb eller annan brottslighet hör inte hemma på eller i samband med krogverksamheterna i Örkelljunga kommun. Företagens skötsamhet och vita jobb är en förutsättning för välfärd och konkurrens på lika villkor.

För att krögare i Örkelljunga kommun ska kunna konkurrera på lika villkor kontrolleras sökandens lämplighet vid ansökan om serveringstillstånd. Vidare kontrolleras även tillståndshavaren fortsatta skötsamhet och lämplighet efter att ett serveringstillstånd meddelats, vilket innebär att fortsatt lämplighet krävs under hela den tid som en tillståndshavare innehar ett serveringstillstånd.

4. Kommunens informationsskyldighet

Enligt 8 kap. 9 § alkohollagen har kommunen en skyldighet att informera om vad som gäller enligt denna lag och anslutande föreskrifter.

Riktlinjer för Örkelljunga kommun

Information om alkohollagen, kommunens riktlinjer för serveringstillstånd samt information om ansökningsförfarandet såsom blanketter och avgifter finns tillgängligt på Örkelljunga kommuns hemsida.

5. Allmänna bestämmelser om försäljning av alkoholdrycker

Enligt 3 kap.1 § alkohollagen får inte alkoholdrycker säljas om det inte föreligger rätt till det.

Enligt 3 kap. 2 § får alkoholdrycker som inte får säljas i en butikslokal inte heller förvaras i sådan lokal eller tillhörande utrymmen. Med butikslokal avses en lokal där konsumenter kan köpa varor eller tjänster eller hyra varor, dock inte restauranger och andra serveringsställen.

6. Ansökan och handläggning

Handläggning sker med stöd av alkohollagen och andra tillämpliga lagtexter, förarbeten, alkoholförordningen (2010:1636) och Folkhälsomyndighetens föreskrifter. Enligt 5 § alkoholförordningen ska en kommun fatta beslut i ett ärende om serveringstillstånd inom fyra månader från det att en fullständig ansökan har kommit in till kommunen. Om det är nödvändigt på grund av utredningen får handläggningstiden förlängas med högst fyra månader. Kommunen ska informera sökanden om skälen för att handläggningstiden förlängs innan den ursprungliga tidsfristen har gått ut. Handläggningstiden räknas från det att en ansökan är komplett, det vill säga när samtliga handlingar kommit in.

Riktlinjer för Örkelljunga kommun

Det krävs en skriftlig ansökan för att en prövning ska kunna behandlas. Kommunen tillhandahåller blanketter för ansökan. En förutsättning för att beslut ska kunna fattas avseende en ansökan om serveringstillstånd är att samtliga de handlingar och uppgifter som efterfrågas i samband med ansökan har kommit kommunen tillhanda. Sökanden kan därmed själv påverka handläggningstiden för sin ansökan genom att lämna in kompletta ansökningshandlingar från början. Utan tillräckligt underlag är ansökan inte komplett, och det kan då ta längre tid innan beslut kan fattas.

I ett ansökningsärende är det den sökande som har att visa att alkohollagens högt ställda krav på lämplighet är uppfyllda, både vad det gäller bolaget/ firman och de personer som bedriver verksamheten. Det är därför viktigt att sökande tar del av de anvisningar som följer med vald ansökan, och lämnar in de handlingar som krävs för att underlaget ska bli komplett. Om sökande önskar ett tillstånd klart till ett visst datum måste ansökan lämnas in i god tid, vilket kräver fullständig ansökan.

Efter att samtliga handlingar inkommit görs en bedömning på de inkomna uppgifterna, innan ett beslut kan tas. Även om sökande har lämnat in samtliga begärda handlingar betyder det inte att ansökan är klar och automatiskt ges bifall, utan en sammantagen bedömning måste göras av de inlämnade handlingarna.

7. Beslutsfattande och beslutsgång

Socialnämnden i Örkelljunga kommun är den politiska organisation som fattar beslut om serveringstillstånd samt om meddelande av sanktioner såsom erinran, varning och återkallelse av tillstånd enligt alkohollagen. Socialnämnden kan delegera beslutanderätten i ärenden kring serveringstillstånd. Den aktuella delegationen följer av den senast beslutade delegationsordningen.

Örkelljunga kommun har valt att köpa in handläggningen externt. Ansökningar mottas och registreras av Örkelljunga kommun, och överlämnas därefter till handläggaren. Handläggaren ansvarar för att utreda ansökan. En del av utredningen består av att hämta in remisser från berörda myndigheter. Efter att utredningen färdigställts överlämnas ett tjänsteutlåtande med beslutsförslag till Örkelljunga kommun. Tjänsteutlåtandet kommuniceras av handläggaren till sökande. Ärendet behandlas av beslutsfattande organ i Örkelljunga kommun. Efter beslut sänder Örkelljunga kommun beslutet och tillståndsbevis (förutsatt att tillstånd beviljas) till sökande. Om sökande inte är nöjd med beslutet finns möjlighet att överklaga till Förvaltningsrätten.

Om det uppmärksammas brister vid exempelvis tillsynsbesök utifrån alkohollagens krav som efter utredning leder till sanktionsbeslut kan det beslutet överklagas till Förvaltningsrätten.

Information om hur en överklagan görs ska alltid lämnas med beslutet. Handläggare kan vid behov hjälpa till att skriva en överklagan.

8. Remissyttranden

Enligt 8 kap. 11 § alkohollagen ska kommunen hämta in polismyndighetens yttrande vid en prövning av ansökan för ett stadigvarande serveringstillstånd, såväl till allmänheten som till slutna sällskap. Kommunen ska också hämta in polismyndighetens yttrande vid en prövning av tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten, om det inte rör sig om ett litet arrangemang.

Enligt 8 kap. 12 § alkohollagen får endast serveringstillstånd meddelas den som visar att han eller hon med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden samt omständigheterna i övrigt är lämplig att utöva verksamheten. Av denna anledning inhämtar kommunen yttrande från Skatteverket och Kronofogdemyndigheten i enlighet med 9 kap. 8 § fjärde stycket alkohollagen.

Enligt 8 kap. 16 § ska de lokaler som används för stadigvarande servering av alkoholhaltiga drycker vara lämpliga utifrån brandsäkerhetssynpunkt. Brandsäkerheten kan också behöva beaktas när den prövar en ansökan om tillfälligt serveringstillstånd.

Riktlinjer för Örkelljunga kommun

Vid ansökan om stadigvarande serveringstillstånd inhämtas alltid yttrande från polismyndigheten, Söderåsens miljöförbund, räddningstjänsten och Skatteverket. Nämda remissinstansers yttrande och synpunkter väger tungt vid en ansökan och kan leda till att ett serveringstillstånd inte medges, eller begränsas.

Polismyndigheten yttrar sig i fråga om sökandens vandel, lämpligheten för den sökta serveringstiden, risken för eventuella ordningsstörningar samt ifall det bedöms föreligga behov av att serveringsstället bör ha polismyndighetens förordnade ordningsvakter. Utöver de stadigvarande tillstånden inhämtas alltid polismyndighetens yttrande vid ansökan om tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten, samt i vissa fall vid tillfälliga tillstånd till slutna sällskap.

Söderåsens miljöförbund yttrar sig om den sökta verksamheten är registrerad och godkänd för livsmedelsverksamhet, samt om det finns risk för olägenheter vad gäller verksamhet och serveringstid gällande boendestörningar och risk för buller.

Räddningstjänsten yttrar sig över brandsäkerhet och personbegränsningar i de aktuella lokalerna. Förutom vid stadigvarande tillstånd så begärs alltid räddningstjänstens yttrande vid samtliga tillfälliga arrangemang som riktar sig till allmänheten samt även vid tillfälliga tillstånd till slutna sällskap av större omfattning.

Skatteverket yttrar sig om sökandens ekonomiska lämplighet samt även den ekonomiska lämpligheten hos de personer som bedöms inneha betydande inflytande i verksamheten. Yttrandet avser bland annat redovisning av inkomst av tjänst och kapital, om sökanden

deklarerat och har F-skattsedel, om Skatteverket utfärdat kontrollavgifter till företaget, om det finns betalningsuppsmaningar och restföringar som gått vidare till Kronofogden, samt kontroll av eventuella andra bolag som sökande är delaktig i.

9. Ansöknings - och tillsynsavgifter

Kommunen har enligt 8 kap. 10 § alkohollagen rätt att ta ut avgifter, dels för ansökan och dels för tillsyn av den som har serveringstillstånd. Avgifterna baseras på självkostnads- och likställighetsprincipen som regleras i kommunallagen.

Riktlinjer för Örkelljunga kommun

Avgifterna ska ungefärligen täcka de kostnader som Örkelljunga kommun har för den inköpta handläggningen. Örkelljunga kommun har valt att indexreglera sina avgifter, vilket innebär att det sker en årlig uppräknings.

Avgifterna för serveringstillstånd är olika beroende på vilken typ av tillstånd det handlar om. Avgiften för ansökan faktureras efter att beslut fattats i ärendet.

Avgifterna för tillsynsbesök består av en avgift som baseras på årsomsättningen av alkoholdrycker. Omsättningen rapporteras en gång om året i en specifik restaurangrapport som tillhandhålls av Folkhälsomyndigheten.

Aktuella avgifter publiceras på kommunens hemsida: www.orkelljunga.se

10. Krav för att få serveringstillstånd i Örkelljunga kommun

En ansökan om serveringstillstånd prövas utifrån alkohollagens högt ställda krav. Ansökan ska göras skriftligt av behörig firmatecknare. I varje ärende görs en helhetsbedömning av lämpligheten utifrån samtliga inlämnade handlingar.

Enligt 8 kap. 12 § alkohollagen får ett serveringstillstånd endast meddelas den som visar att han eller hon med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden samt omständigheterna i övrigt är lämplig att utöva verksamheten samt att verksamheten kommer drivas i enlighet med de krav som ställs upp i denna lag.

Lämplighetsprövning görs av de personer som har ett betydande inflytande i verksamheten. Personer som kan prövas är till exempel firmatecknare, bolagsdelägare, styrelseledamöter, suppleanter som har rätt att vara firmatecknare eller annan person som har ekonomiska eller andra betydande intressen i verksamheten. Även andra näringsverksamheter som dessa personer är verksamma i kan komma att omfattas av prövningen. Det är kommunen som bedömer vilka som kan tänkas ha ett betydande inflytande i verksamheten och därmed kommer att prövas.

En förening som söker tillstånd ska ha en tillfredsställande organisation. Föreningen ska visa sig vara i stånd att driva ideell eller annan verksamhet samt visat att verksamheten är eller blir bestående. Föreningens styrelse kommer att ingå i lämplighetsprövningen.

Riktlinjer för Örkelljunga kommun

Det är den som ansöker om serveringstillstånd som ska visa att han eller hon är lämplig att inneha serveringstillstånd med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden samt

omständigheterna i övrigt. Det innebär bland annat att sökanden själv ska vara aktiv och lämna in de handlingar som kommunen behöver för att kunna pröva ansökan.

Vid en lämplighetsprövning bedöms den sökandes personliga lämplighet, ekonomiska förutsättningar och övrig skötsamhet. Sökanden ska självant betala in skatter och avgifter och reglera skulder i tid. Sökanden måste också visa hur verksamheten finansieras genom att redovisa handlingar gällande detta, till exempel kontoutdrag, lånehandlingar från bank etc. Finansieringen måste vara spårbar och dokumenterad. Vilka handlingar som krävs kan variera från ärende till ärende.

Den allmänna laglydnaden prövas, vilket generellt innebär att den som har blivit dömd för brott, eller fått ett serveringstillstånd återkallat av en kommun, måste vänta minst tre år innan tillstånd kan beviljas. Även misstanke om ekonomiska oegentligheter, skatteskulder eller brottslig verksamhet kan leda till att en ansökan om tillstånd avslås.

Tillståndshavaren ansvarar för att ingen diskriminering sker på eller i omedelbar anslutning till serveringsstället. Diskriminering av personer på grund av kön, nationellt eller etniskt ursprung, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck eller funktionsnedsättning kan leda till att serveringstillståndet återkallas, efter en fällande dom.

Det är tillståndshavaren som ansvarar för att det finns ett giltigt tillstånd för användande av offentlig plats eller för offentlig tillställning enligt ordningslag (1993:1617) från polismyndigheten, då sådan krävs exempelvis för uteservering eller vid tillfälligt arrangemang. Polismyndighetens tillståndsbevis ska lämnas in till tillståndsenheten och vara utställd på tillståndshavaren.

11. Kunskapskrav

Enligt 8 kap. 12 § andra stycket alkohollagen ska sökanden genom att avlägga ett prov visa att han eller hon har de kunskaper om denna lag och anslutande föreskrifter som krävs för att på ett författningensligt och ansvarsfullt sätt utöva serveringsverksamheten. Enligt Folkhälsomyndighetens föreskrifter om kunskapsprov (FoHMFS 2014:7) ska prov framtagna av Folkhälsomyndigheten användas. Proven består av fyra delprov och för godkänt resultat krävs rätt svar på 75 procent av frågorna inom varje delprov. Vid underkänt resultat ska sökanden ges möjlighet till två omprov.

Undantaget från skyldigheten att genomgå kunskapsprov vid ansökan om tillstånd för servering eller för provsmakning görs för den som;

1. Tidigare har avlagt prov och har tillstånd som minst motsvarar den aktuella ansökan.
2. Inte har tillstånd, men som högst tre år före en ny ansökan kan uppvisa ett avlagt godkänt prov som minst motsvarar den nya ansökan.
3. Inte har avlagt prov, men som i samma kommun har serveringstillstånd som minst motsvarar den aktuella ansökan och vars kunskaper det inte finns några skäl att ifrågasätta, eller
4. Inte har avlagt prov, men som i en annan kommun har serveringstillstånd som minst motsvarar den aktuella ansökan och kan dokumentera flera års erfarenhet utan anmärkningar.

Kommunen får göra undantag från skyldigheten att genomgå kunskapsprov vid ansökan om tillfälligt serveringstillstånd till slutet sällskap om ansökan avser ett enstaka tillfälle.

Riktlinjer för Örkelljunga kommun

Tillstånd ges bara till den som genomgått ett kunskapsprov i svensk alkohollagstiftning med godkänt resultat, såvida inte något av undantagen ovan är tillämpliga.

Hälften av de personer med betydande inflytande i serveringsrörelsen och som är aktiva i densamma ska ha kunskap i svensk alkohollagstiftning. I större företag, exempelvis hotell och restaurangkedjor, där ägarna och den centrala företagsledningen inte är involverade i driften av restaurangen ska kunskap i alkohollagen finnas hos de personer som arbetar operativt i ledande ställning.

Kommunen kan begära att ett kunskapsprov görs. Om inte godkänt resultat erhålls på sammanlagt tre försök ska ärendet avslutas med att ansökan avslås. Vid ny ansökan om tillstånd efter ett avslag ges möjlighet till ytterligare provtillfällen bara om sökanden gör troligt att han eller hon inhämtat tillräckliga kunskaper för att uppnå godkänt resultat.

Provet finns för närvarande tillgängligt på svenska, engelska, franska och arabiska. Det finns möjlighet till tolk vid provskrivningstillfället.

12. Ansvar och kunskap för personal på serveringsstället

Enligt 8 kap. 20 § ska ansvarig personal vid servering av alkoholdrycker se till att måttfullhet iakttas och att störningar på grund av oordning och onykterhet undviks.

Enligt 3 kap. 7-8 §§ alkohollagen får inte alkoholdrycker lämnas ut till någon som inte har uppnått förskriften ålder eller som är märkbart påverkad av alkohol eller annat berusningsmedel. Det är den person som lämnar ut alkoholdrycker som är ansvarig för att gällande regler följs.

Riktlinjer för Örkelljunga kommun

All alkoholservice ska ske på ett ansvarsfullt sätt. Försäljning och servering av alkoholdrycker får endast ske i sådan omfattning och i sådana former att skador och brister i ordning och nykterhet på serveringsstället inte uppstår. Genom att minska berusningsgraden på krogen och förhindra alkoholservice till minderåriga minskar även det restaurangrelaterade våldet. Alkohollagens regler om servering av alkoholdrycker på restauranger gäller för alla som deltar i serveringen och inte bara tillståndshavaren. Alla som serverar alkoholdrycker har ett personligt ansvar för att serveringen sköts på ett ansvarsfullt sätt. Om till exempel en servitör serverar alkoholdryck till en person som inte fyllt 18 år kan servitören dömas till böter. Detta gäller även om en servitör serverar alkoholdryck till en person som är märkbart påverkad av alkohol (det vill säga full) eller av andra berusningsmedel. Dessutom kan restaurangens serveringstillstånd ifrågasättas. Serveringspersonalen måste därför ha goda kunskaper om reglerna i alkohollagen och förstå vad dessa praktiskt innebär.

Det är tillståndshavaren som ska se till att serveringsansvariga och övrig serverings- och kökspersonal samt de som är anställda för andra uppgifter som är av betydelse för ordning och nykterhet har de kunskaper som krävs för att serveringen sköts på ett ansvarsfullt sätt.

13. Kökskrav och matutbud

I alkohollagen regleras vilka krav som ställs på ett serveringsställe gällande kök och matutbud. Enligt 8 kap. 15 § får ett stadigvarande tillstånd för servering av alkoholdrycker endast medges om serveringsstället har ett eget kök i anslutning till serveringslokalen samt tillhandahåller lagad eller på annat sätt tillredd mat. Serveringsställets gäster ska kunna erbjudas ett varierat utbud av maträtter. Det innebär att såväl förrätter, huvudrätter som efterrätter ska kunna erbjudas. Stadigvarande serveringstillstånd medges inte om enbart enklare anrättningar såsom sallader, smörgåsar, hamburgare eller varm korv med bröd erbjuds. Det innebär att gatukök, caféer och liknande enklare serveringsställen inte kommer ifråga för stadigvarande serveringstillstånd (reg. prop 2009/10:125 s.105).

Riktlinjer för Örkelljunga kommun

Tillstånd att servera alkohol är starkt kopplat till matservering enligt alkohollagen. Bakgrunden är att berusningseffekten blir mindre om alkoholdrycker intas samtidigt med mat. Därför är matservering ett grundläggande krav för att erhålla och behålla ett serveringstillstånd och det är viktigt att det serveras sådan mat som gästerna kan förväntas beställa. Mat ska kunna erbjudas under hela serveringstiden. Kravet på matutbud beror på vilket tillstånd som är sökt. Kravet på matservering gäller för alla typer av serveringstillstånd, undantaget pausservering.

För att beviljas ett stadigvarande tillstånd för servering av alkoholdrycker krävs att serveringsstället har ett eget kök i anslutning till serveringslokalen samt tillhandahåller lagad eller på annat sätt tillredd mat. Att maten ska vara lagad eller tillredd innebär att råvaror på något sätt ska ha förädlats. Att enbart tillhandahålla prefabricerade maträtter anses inte som ett fullständigt matutbud, men kan vara ett komplement till ordinarie meny.

Det är inget krav på att varma maträtter kan serveras, förutsatt att matutbudet och förhållandena i övrigt har den allmänna standard som krävs för serveringstillstånd.

Matutbudet ska vara varierat och kravet gäller princip under hela den tid som serveringstillståndet gäller. Efter klockan 23.00 är det möjligt att begränsa matutbudet till ett fåtal enklare rätter, till exempel kalla maträtter eller maträtter som värms i mikrovågsugn. Chips och nötter är inte att betrakta som en maträtt.

Köksutrustningen ska hålla en viss standard. Lägenhetsspisar och mikrovågsugnar anses inte vara tillräcklig utrustning (reg. prop 2009/10:125 s.105). Serveringslokalen ska omfatta ett visst avgränsat utrymme och vara överblickbar, vilket är grundläggande för alla typer av serveringstillstånd.

Serveringslokalen ska vara utrustad med ett i förhållande till lokalens storlek lämpligt antal sittplatser för matservering. Om det finns en drinkbar får den endast uppta en mindre del av serveringsställets totala yta och den ska vara placerad i nära anslutning till matsalen.

Tillfälligt tillstånd för servering till allmänheten får meddelas om serveringsstället tillhandahåller tillredd mat. Detsamma gäller för servering till slutet sällskap. Vid dessa tillfällen finns inget kökskrav.

14. Serveringstider

Enligt 8 kap. 19 § alkohollagen beslutar kommunen under vilka tider alkoholdrycker får serveras. Vid bestämmande av tiden för servering ska särskilt beaktas vad som sägs i 8 kap. 17 § om serveringsställets belägenhet, olägenheter i fråga om ordning och nykterhet och särskild risk för människors hälsa. Om inte kommunen beslutar annat, får servering av spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker inte påbörjas tidigare än klockan 11.00 och inte pågå längre än till klockan 01:00. Detta är normaltiden. Enligt alkohollagen ska serveringsstället vara utrymt senast 30 minuter efter serveringstidens utgång.

Bestämmelserna i 8 kap. 19 § alkohollagen om serveringstider syftar främst till att motverka olägenheter som onykterhet och oordning. Bestämmelserna om serveringstider är en viktig del av den svenska alkoholpolitiken och sociala hänsyn ska klart ha företräde framför affärsmässiga eller konkurrensmässiga hänsyn. Att en konkurrerande restaurang redan har fått utökad serveringstid motiverar inte automatiskt bifall till annan sökande. Kommunen måste som tillsynsmyndighet i varje enskilt fall bedöma riskerna för olägenheter i samband med en utsträckning av serveringstiden. Polismyndighetens och Söderåsens miljöförbunds yttranden ska alltid tillmätas stor betydelse vid bestämmande av serveringstider. Detta gäller inte minst vid prövningar om tillstånd för servering efter klockan 01:00 (reg. prop. 1994/95:89 s. 97f). Frågan om restaurangens eller nöjesställets serveringstider är av stor betydelse dels för boende i serveringsställets närhet och dels för polismyndighetens arbete med att upprätthålla ordning och säkerhet (reg. prop 2003/04:161 s.64).

Riktlinjer för Örkelljunga kommun

Örkelljunga kommun följer alkohollagens föreskrivna normaltid mellan klockan 11.00 och 01:00. Örkelljunga kommun beviljar normalt inte serveringstid före klockan 11:00 eller efter klockan 03.00. Serveringstider mellan klockan 01.00 och 03:00 bör endast bli aktuellt för fredagar, lördagar och helgaftnar. Serveringstider utöver normaltiden beviljas utifrån återhållsamhet och försiktighet, och en förutsättning är att varken polismyndigheten, räddningstjänsten eller Söderåsens miljöförbund har något att erinra. Utökad serveringstid (tidig som sen) är således undantag och måste därför prövas särskilt i varje enskilt fall. Skyddet för människors hälsa samt upprättandet av ordning, nykterhet och säkerhet är i fokus när kommunen prövar andra serveringstider än normaltiden.

För att en ansökan av ett serveringstillstånd utanför normaltiden ska prövas krävs att sökande uppger speciella omständigheter som skäl vid ansökan till varför det ska beviljas sådana serveringstider. Detta leder inte per automatik till att bifall ges, utan en utredning kommer göras om det är så speciella omständigheter som kan medge undantag. Att det finns förutsättningar att meddela tillstånd inom normaltiden innebär inte att det per automatik även finns förutsättningar för att ge tillstånd till alkoholservering utanför normaltiden.

För att kunna beviljas ett serveringstillstånd efter klockan 01:00 måste sökande lämna in en tydlig beskrivning som uppger speciella omständigheter som skäl till ansökan om utökad serveringstid. Dessa skäl ska utredas innan beslut fattas. Utöver detta gäller:

- Att kraven för serveringstillstånd inom normaltiden är uppfyllda.
- Att en tydlig och detaljerad verksamhetsbeskrivning ska bifogas ansökan.
- Att verksamheten inte har haft några allvarliga eller upprepade anmärkningar.
- Att Söderåsens miljöförbund bedömt att risken för störningar för närboende är liten.
- Att polismyndigheten bedömt att risken för ordningsstörningar är liten.
- Att tillståndet kan förenas med villkor om förordnade ordningsvakter. Villkoret sätts i enlighet med polismyndighetens yttrande.
- Att tillståndet kan förenas med en åldersgräns på lägst 18 år från klockan 23:00 under fredagar, lördagar och helgafnar.
- Att restauranger med nattklubsverksamhet av säkerhetsskäl ska ha ett system för kontroll av det exakta antalet gäster i lokalen.

Vid övergång till sommartid respektive vintertid i gäller:

- Vid övergång till sommartid flyttas klockan fram från klockan 02:00 till klockan 03:00. Tillståndshavaren behöver dock inte stänga en timme tidigare, utan fortsätter med serveringen som vanligt. Detta innebär att stängning sker klockan 04:00 och då i enlighet med sommartid.
- Vid övergång till vintertid flyttas klockan bak från klockan 03:00 till klockan 02:00. Tillståndshavaren fortsätter dock inte med serveringen ytterligare en timme, utan stänger som vanligt. Detta innebär att stängning sker klockan 02:00 och då i enlighet med vintertid.

15. Uteserveringar

Enligt 8 kap 14 § alkohollagen ska ett serveringstillstånd omfattas av ett visst avgränsat utrymme som disponeras av tillståndshavaren. Kravet gäller alla serveringstillstånd. Därför kan ett visst avgränsat serveringsutrymme vara både inomhus som utomhus.

Riktlinjer för Örkelljunga kommun

Det finns möjlighet för krögare att få tillstånd för servering av alkoholdrycker på uteservering. För att beviljas serveringstillstånd för uteservering krävs att uteserveringen vanligtvis ligger i anslutning till restaurangen, är väl avgränsat med fåtal in- och utgångar samt att tillståndshavaren har dispositionsrätt till marken. Uteserveringen måste vara överblickbar för personalen. Vanligtvis beviljas uteservering från och med 1 april till och med 31 oktober.

Den tillståndshavare som önskar ha sin uteservering på offentlig mark måste ansöka hos polismyndigheten om begagnande av offentlig mark.

16. Gemensamt serveringsutrymme

Enligt 8 kap. 14 § andra stycket alkohollagen kan särskilt tillstånd meddelas för flera tillståndshavare att utnyttja ett gemensamt serveringsutrymme.

Riktlinjer för Örkelljunga kommun

Det finns möjlighet för krögare att få tillstånd att utnyttja samma serveringsutrymme. Det handlar om att flera tillståndshavare kan få ett särskilt tillstånd att kunna servera på samma yta. Varje tillståndshavare ansvarar då för att lagstiftningen följs under den tid som serveringen bedrivs av respektive tillståndshavare.

För att få utnyttja möjligheten krävs det att man redan har ett stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten när kommunen meddelar beslut om att servera på gemensamt utrymme. Detta innebär att ett särskilt tillstånd kan beviljas för att servera på samma yta. En förutsättning är att de som ansöker om gemensamt serveringsutrymme har ett eget serveringstillstånd i direkt anslutning till den gemensamma ytan. Särskilda villkor kan meddelas i samband med tillståndet om behov finns.

17. Ordning och nykterhet

Enligt 3 kap. 5 § och 8 kap. 20 § alkohollagen ska den som tar befattning med försäljning av alkoholdrycker se till att ordning och nykterhet råder på försäljningsstället samt att ansvarig personal ser till att måttfullhet iakttas och att störningar på grund av oordning och onykterhet undviks.

Riktlinjer för Örkelljunga kommun

Eftersom alkohollagen är en skyddslagstiftning fokuseras mycket av kommunens arbete på den allmänna ordningen och skötsamheten hos sökande inför ett eventuellt tillstånd och sedan även vid tillsynsbesök när verksamheten är igång.

Serveringen av alkoholdrycker ska vara ansvarsfull och präglas av måttfullhet och återhållsam servering. Med återhållsam servering menas att det finns en skyldighet att avbryta serveringen av alkoholdrycker innan problem uppstår och att tillståndshavaren eller serveringsansvarig person måste ha kontroll över serveringen till gästerna och de serverade alkoholdryckerna, det vill säga vem som dricker och hur mycket.

Vid servering av en större mängd alkohol, till exempel helflaskor spritdryck, ölhinkar, öltunnor eller shotsbrickor, måste serveringsstället kunna avsätta personal för denna servering för att kunna ha kontroll över serveringen till gästerna och de serverade alkoholdryckerna.

Kravet på ordning och nykterhet gäller både på serveringsstället och i dess direkta närhet. Med anledning av detta ställer därför kommunen ibland speciella krav, det vill säga villkor, i tillståndet.

18. Villkor vid meddelande om serveringstillstånd

I samband med tillståndsgivning kan det bli aktuellt med att tillståndet villkoras. Det innebär att kommunen i förebyggande syfte ställer specifika krav för att tillståndet ska få tas i bruk. Det kan till exempel handla om specifik utbildning av personal, åldersgränser, policy, ordningsvakter med mera. Samtliga tillstånd som beviljas med senare serveringstid än kl. 01.00 är alltid förenat med villkorande.

19. Olägenheter på grund av serveringsställets belägenhet eller andra skäl

Enligt 8 kap. 17 § alkohollagen får kommunen vägra serveringstillstånd om serveringsstället på grund av placering eller andra skäl kan befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet, eller medföra särskild risk för människors hälsa.

Riktlinjer för Örkelljunga kommun

Polismyndighetens yttrande har betydelse när det gäller risker för olägenheter i fråga om ordning och nykterhet. Detta gäller särskilt vid risker som är relaterade till specifika arrangemang eller geografiska platser. Stor vikt läggs även vid yttrandet från Söderåsens miljöförbund när det gäller risker för störningar för närboende.

Idrottsarrangemang och arrangemang som särskilt riktar sig till barn och ungdomar bör hållas fria från alkoholservice. I de undantagsfall serveringstillstånd beviljas ska serveringsytan utgöra en mindre del av arrangemanget såsom ett väl avgränsat restaurangtält. Vid serveringsställen i närheten av skolor, ungdomsgårdar och andra lokaler där många barn och/eller ungdomar vistas ska stor restriktivitet gälla vid beviljande av serveringstillstånd. Till exempel kan serveringstiden begränsas till andra tider än då barn- och ungdomsverksamheten pågår.

20. Marknadsföring och prissättning

Enligt 7 kap. 1 § alkohollagen ska särskild måttfullhet iakttas vid marknadsföring av alkoholdrycker till konsumenter. Reklam eller annan marknadsföringsåtgärd får inte vara påträngande, uppsökande eller uppmana till bruk av alkohol.

I alkohollagen finns det regler för hur alkohol får och inte får marknadsföras på serveringsställen samt regler för prissättning på alkoholdrycker. Enligt 8 kap. 21 § alkohollagen får priset på alkoholdryck inte sättas lägre än inköpspriset för drycken jämte skäligt påslag (25 procent moms). Prissättning ska göras så att köp av drycker med högre alkoholdrycker inte främjas och att gäster inte uppmuntras till att köpa alkohol genom exempelvis billigare pris eller mängdrabatter. Vidare, enligt 8 kap. 22 § alkohollagen, ska lättdrycker finnas att tillgå vid servering av alkoholdrycker i tillfredsställande urval och omfattning.

Riktlinjer för Örkelljunga kommun

Prissättning och marknadsföring av både mat och dryck kan påverka ordning och nykterhet på serveringsstället. Det är inte tillåtet att försöka påverka gästen att beställa alkohol i form av mängderbjudanden t.ex. ”köp två och betala för en”. Däremot är det tillåtet att tillfälligt sänka priset på hela eller delar av sortimentet, både mat och dryck. Att enbart rabattera alkoholdrycker är inte tillåtet. Priset på alkoholfria drycker måste sänkas i motsvarande mån. Det ska framgå tydligt att även alkoholfria drycker och mat säljs.

Marknadsföringen får inte rikta sig till barn och ungdomar, och inte heller på något sätt beskriva eller handla om barn och unga.

Det finns ett generellt gåvoförbud, som innebär att det är förbjudet att bjuda gäster på alkoholdrycker. Det går därför inte att kompensera gästen med till exempel en avec till kaffet. Däremot går det bra att bjuda på kaffe och dessert.

21. Kryddning av snaps

Den som innehar stadigvarande tillstånd för servering av alkoholdrycker har, efter anmälan till kommunen rätt att krydda spritdryck för servering som snaps i den egna serveringsrörelsen enligt 8 kap. 3 § alkohollagen.

Att få lov att krydda snaps innebär tillåtelse att krydda spritdryck/brännvin med eget recept som snaps till julbord eller liknande arrangemang. Det innebär inte att det får öppnas egentillverkning av olika spritdrycker såsom shots-blandningar eller andra kryddblandningar som inte räknas som snaps, utan enbart att serveringsstället ska kunna krydda sin egen snaps för den egna verksamheten i liten skala vid specifika arrangemang.

22. Alkoholservering till allmänheten eller till slutet sällskap

Enligt 8 kap. 2 § alkohollagen kan ett serveringstillstånd meddelas för servering till allmänheten eller i förening, företag eller annat slutet sällskap. Ett slutet sällskap är en begränsad krets av personer som har någon form av gemensamt intresse i förening eller sammanslutning utöver den aktuella festen. Ett slutet sällskap kan vara föreningsmedlemmar, anställda i ett företag eller inbjudna släktingar, vänner och kollegor vid till exempel bröllop och födelsedagar. Om vem som helst till exempel kan köpa biljett till en fest är det inte fråga om slutet sällskap i alkohollagens mening även om biljetterna förköps. När det gäller servering till slutet sällskap får det inte vara en tillställning som betraktas som offentlig enligt ordningslagen.

Ett stadigvarande tillstånd för servering av alkoholdrycker kan gälla året runt eller årligen under en viss tidsperiod och gäller generellt tills vidare. Finns det skäl kan kommunen besluta om att begränsa tillståndet till en viss tid. Tillfälliga serveringstillstånd är begränsade till ett visst tillfälle eller en viss kortare period och då som längst sju dagar.

23. Tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten

Tillfälliga tillstånd förutsätter att det inte är fråga om regelbundet återkommande verksamhet varje vecka eller månad. En ansökan omfattar ett tillfälle eller en viss tidsperiod.

De personer som ska ansvara för serveringen ska vara lämpliga för uppgiften. I de flesta fall är detta liktydigt med att de är innehavare av serveringstillstånd. Sökanden ska vara såväl personligt som ekonomiskt lämplig i enlighet med vad som framgår av 8 kapitlet 12 § alkohollagen. Detta krav omfattar även festivalarrangör på grund av dennes betydande inflytande över festivalens bedrivande. Remissförfarande till såväl polismyndigheten, räddningstjänsten, Skatteverket och Söderåsens miljöförbund tillämpas.

Vid tillfälliga tillstånd till allmänheten, exempelvis festivaler, finns ofta en större risk för hög berusningsnivå. Därför bör det inte serveras spritdrycker.

Vid tillfällen arrangemang som omfattar större ytor såsom exempelvis hela festivalområden/festivaltält medges endast serveringstillstånd på särskilda avgränsade överblickbara serveringsytor inom festivalområdet.

Alkohollagen är en skyddslagstiftning. Speciellt ska unga människors hälsa skyddas. Alkoholserveringen ska ingå i ett seriöst evenemang. Stor återhållsamhet gäller vid ansökningar om serveringstillstånd i samband med idrottsevenemang eller arrangemang där stor del av målgruppen är ungdomar. I dessa sammanhang måste alltid noggrann riskbedömning göras.

24. Tillfälligt utökade serveringstider

Här avses tillståndshavare som redan bedriver stadigvarande serveringsverksamhet och som i vissa fall önskar en tillfällig utökning av serveringstiden. Även när det gäller denna kategori förutsätts att det inte är fråga om regelbundet återkommande verksamhet varje vecka eller månad. En ansökan omfattar ett tillfälle. Remissförfarande till polismyndigheten, räddningstjänsten och Söderåsens miljöförbund tillämpas.

25. Pausservering

Pausserveringstillstånd kan vara aktuellt i verksamheter som bedriver någon typ av föreställning i teater- eller konsertlokal och då finns det möjlighet att servera i foajén under föreställningarnas pauser. Servering av starksprit bör undvikas.

26. Tillstånd för catering

Enligt 8 kap. 4 § kan den som bedriver cateringverksamhet för slutna sällskap meddelas stadigvarande serveringstillstånd under förutsättning att den lokal där serveringen sker för varje tillfälle anmäls och godkänns av kommunen. Lokalen ska även vara lämplig ur brandsäkerhetssynpunkt.

Om verksamheten bedrivs i flera kommuner måste serveringstillstånd sökas i varje kommun. När tillståndet är beviljat räcker det sedan med att lokalen där serveringen ska ske godkänns av aktuell kommun.

Den som bedriver cateringverksamhet ska ha ett eget kök för tillredning av mat för att få stadigvarande serveringstillstånd.

27. Provsbakning

Tillstånd för provsmakning kan meddelas både för enstaka tillfälle och som stadigvarande tillstånd. Vid varje tillfälle som provsmakning ska hållas ska också en anmälan göras till kommunen. Provsbakningen får inte vara gratis utan gästen måste betala för drycken.

Partihandlare som deltar vid arrangemang, som till exempel mässor, kan ansöka om tillstånd, antingen enskilt eller gemensamt med andra partihandlare. Lagstiftningen ger också möjlighet för den som tillverkar alkoholdrycker från råvaror som produceras på den egna gården, rätt att vid tillverkningsstället erbjuda provsmakning. Det förutsätter dock att det finns ett stadigvarande tillstånd och att anmälan om provsmakning görs till kommunen. Om ett stadigvarande tillstånd saknas kan ett särskilt tillstånd om provsmakning meddelas för tillverkare som erbjuder egentillverkade alkoholdrycker vid tillverkningsstället.

28. Kommunen tillsynsverksamhet

Enligt 9 kap. 2 § alkohollagen är det kommunen och polismyndigheten som har tillsyn över efterlevnaden av de bestämmelser som gäller för servering av alkoholdrycker. I 9 kap. 3 § alkohollagen framgår det att kommunen har tillsynsansvar över marknadsföring av alkoholdrycker.

Riktlinjer för Örkelljunga kommun

Kommunen ska bedriva förebyggande, inre och yttre tillsyn samt samordnad tillsyn.

Syftet med den förebyggande tillsynen är att informera och göra tillståndshavaren uppmärksam på alkohollagens regler för att undvika brister.

Inre tillsyn innebär att kommunen arbetar med att granska att tillståndshavarna även efter beviljat serveringstillstånd uppfyller alkohollagens krav på personlig och ekonomisk lämplighet. Tillsynen sker med hjälp av remissförfarande till andra myndigheter så som polismyndigheten, kronofogden och Skatteverket. Detta görs årligen.

Yttre tillsyn är när kommunen besöker serveringsställena under pågående verksamhet, framförallt på kvällar och nätter, för att kontrollera att verksamheten bedrivs enligt alkohollagens regler. Särskilt granskas ordning och nykterhet samt att inte underåriga serveras alkohol. Utöver detta så kontrolleras också exempelvis marknadsföring, matutbud och kassahanteringen. Tillsynen ska också ses som en möjlighet till dialog mellan krögare och kommun, där krögarna kan få råd om hur de kan jobba mer förebyggande för att undvika störningar i verksamheterna. Vid tillsynen har handläggarna med sig ett protokoll som fylls i. Den yttre tillsynen kan även vara samordnad med andra myndigheter till exempel polisen, Skatteverket, Söderåsens miljöförbund, Tullverket och räddningstjänsten.

Generellt kan tillståndshavarna räkna med minst ett besök årligen. Ibland framkommer det vid besöken att alkohollagen inte efterföljs på ett tillfredställande sätt och då planerar kommunen vanligtvis ett uppföljningsbesök och/eller öppnar ett tillsynsärende för utredning av bristen.

Varje tillståndshavare bör också ha en alkoholpolicy som på ett tydligt sätt beskriver den egna företagskulturen och synen på att servera alkohol på ett ansvarsfullt sätt. Policyn kan även användas som ett verktyg för att introducera ny personal och skapa en samsyn och ”laganda” i verksamheten samt att även planera för och beskriva hur alkohol- och drogrelaterade problem bland personalen hanteras.

29. Sanktioner

Enligt 9 kap. 17 § får en kommun meddela en innehavare av serveringstillstånd en erinran, eller i allvarigare fall eller vid upprepade överträdelser, en varning om denne inte

1. uppfyller de krav som gällde för tillståndets meddelande, eller
2. följer de bestämmelser som gäller för servering enligt denna lag eller de villkor eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Enligt 9 kap. 18 § ska en kommun återkalla ett serveringstillstånd om

1. tillståndet inte längre utnyttjas,
2. det med tillståndshavarens vetskap har förekommit brottslig verksamhet på serveringsstället eller i anslutning till detta utan att tillståndshavaren har ingripit, eller
3. tillståndshavaren har brutit mot denna lag eller vad som i övrigt gäller för tillståndet på ett sådant sätt att varning inte är en tillräckligt ingripande åtgärd, eller har tilldelats en eller flera varningar utan att de förhållanden som föranlett varningen har rättats till.

Om flera tillståndshavare har utnyttjat ett gemensamt serveringsutrymme enligt 8 kap. 14 § andra stycket får i stället tillståndet för gemensamt serveringsutrymme återkallas, om det inte

kan utredas vilken tillståndshavare som är ansvarig för en händelse som ska föranleda återkallelse av serveringstillståndet.

Riktlinjer för Örkelljunga kommun

Om brister i verksamheten upptäcks vid tillsyn eller om förutsättningar för tillståndet ändras, inleds vanligtvis en utredning av kommunen. Det kan innebära att även andra berörda myndigheter kontaktas för yttrande. Ett förslag till beslut om eventuella sanktioner lämnas sedan till ansvariga beslutsfattare. Enligt 9 kap 17- 18 §§ alkohollagen kan kommunen besluta om tre olika nivåer på sanktionen beroende på hur allvarlig förseelsen är. Sanktionerna är erinran, varning eller återkallelse. Polismyndigheten eller åklagare kan utfärda straffrättsliga åtgärder när ett brott enligt alkohollagen har begåtts, straffet kan då bli böter eller fängelse.